

Pokonać nowotwór
– wybrane dane z chorobowości hospitalizowanej

4 lutego obchodzimy Międzynarodowy Dzień Walki z Rakiem

Nowotwory złośliwe stanowią jedną z najgroźniejszych grup chorób trapiących ludzkość, a liczba zachorowań i zgonów na nowotwory stale rośnie - przede wszystkim na skutek zmian cywilizacyjnych zwiększających prawdopodobieństwo zachorowania, a także z powodu ogólnego wydłużania się średniego wieku życia.

Onkologia

Onkologia (z greckiego onkos = guz) jest to nauka zajmująca się całokształtem zagadnień związanych z procesem nowotworowym. Bada przyczyny występowania, mechanizmy powstawania, sposoby zapobiegania i wykrywania oraz metody leczenia chorób nowotworowych.

Nowotwór

Nowotwór jest to złożony proces patologiczny przebiegający w komórce prawidłowej, która przestaje podlegać normalnym mechanizmom kontrolującym wzrost i różnicowanie komórek. Początkowo dzieje się to w miejscu pierwotnej zmiany, potem dochodzi do naciekania otaczających tkanek, wreszcie do przemieszczania i namnażania się zmienionych komórek w miejscach odległych (tworzą się przerzuty)

W języku potocznym utarło się mówić "rak" na wszystkie nowotwory złośliwe, ponieważ najczęstszymi nowotworami złośliwymi są właśnie raki (ponad 90%).

Podział nowotworów:

- ♦ **Nowotwór łagodny niezłośliwy** (z łacińskiego neoplasma benignum),
- ♦ **Nowotwór półzłośliwy** (z łacińskiego neoplasma semimalignum),
- ♦ **Nowotwór złośliwy** (z łacińskiego neoplasma malignum).

- ♦ **Hyperplazja** (z łacińskiego hyperplasia) jest to mnożenie się (rozplem) komórek nienowotworowych.
- ♦ **Dysplazja** (z łacińskiego dysplasia) jest to stan przejściowy pomiędzy rozrostem (hyperplazja), a nowotworem.
- ♦ **Anaplazja** (z łacińskiego anaplasia) jest to zespół cech morfologicznych charakterystyczny dla struktury tkankowej nowotworów złośliwych.

Nazwa "**badanie przesiewowe**" (z angielskiego screening) jest używane jako synonim "wczesnego wykrywania" lub "profilaktyki wtórnej" i obejmuje działania wśród osób bez objawów choroby w celu wykrycia choroby w okresie bezobjawowym lub przedklinicznym.

Nowotwory złośliwe nadal są przyczynami największej ilości zgonów w Europie.

Polska na tle Europy należy do krajów o średniej zachorowalności na nowotwory złośliwe.

Liczba hospitalizowanych z powodu nowotworów złośliwych na przestrzeni lat 2003 – 2005 wzrosła z 177990 w 2003 roku na 183670.

Wśród hospitalizowanych dominują rozpoznania:

- ♦ nowotworu złośliwego sutka – w 2005 roku 7442,
- ♦ nowotworu złośliwego gruczołu krokowego – w 2005 roku 2330,
- ♦ nowotworu złośliwego jelita grubego – w 2005 roku 2838,
- ♦ nowotworu złośliwego odbytnicy – w 2005 roku 2515,
- ♦ nowotworu złośliwego płuca – w 2005 roku 8684.

Wśród kobiet dominują rozpoznania nowotworu narządów płciowych (nowotwór złośliwy szyjki macicy) i nowotworu złośliwego sutka, natomiast mężczyźni są częściej hospitalizowani z powodu nowotworów złośliwych narządów oddechowych, a także z powodu narządów trawiennych i męskich narządów płciowych (gruczoł krokowy).

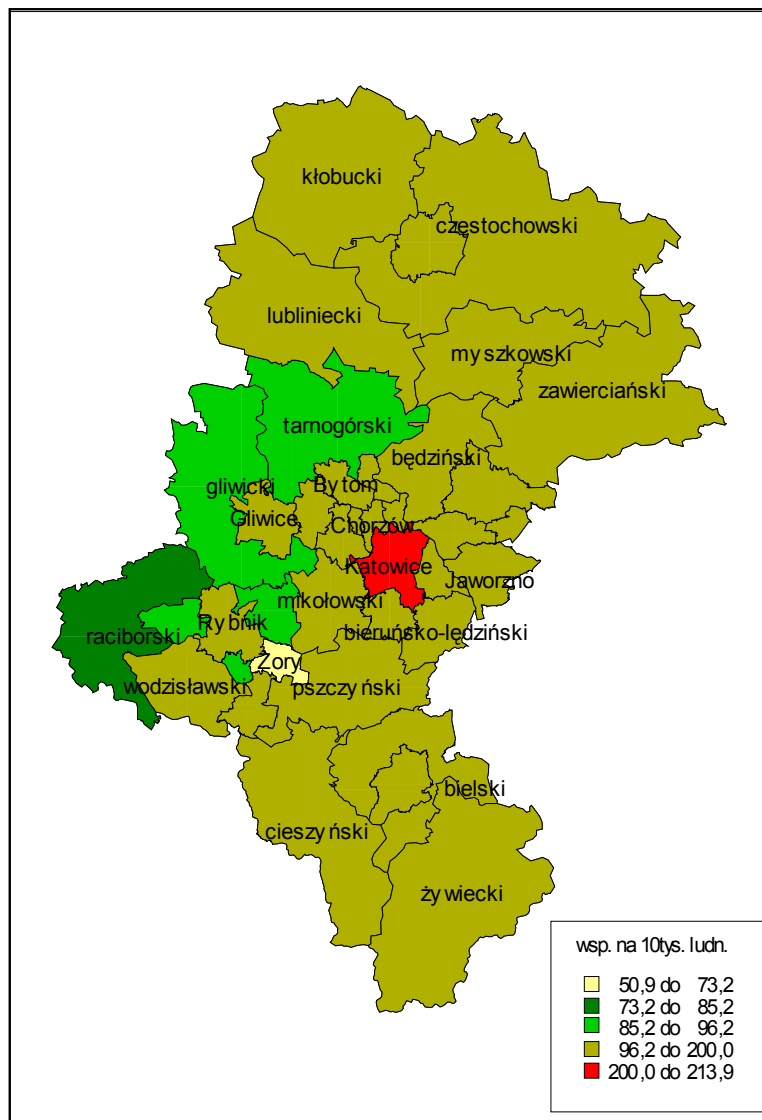
**MIESZKAŃCY WOJ.ŚLĄSKIEGO HOSPITALIZOWANI Z POWODU NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH (C00 - C97) W SZPITALACH WOJ.ŚLĄSKIEGO (WG PŁCI)
W LATACH 2003 – 2005**

	2003			2004			2005		
	OGÓŁEM	Mężczyźni	Kobiety	OGÓŁEM	Mężczyźni	Kobiety	OGÓŁEM	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	46895	24136	22759	55731	27982	27749	60547	30237	30310
Nowotwory złośliwe wargi, jamy ustnej i gardła (C00-C14)	1088	879	209	1163	881	282	1051	768	283
Nowotwory złośliwe narządów trawiennych (C15-C26)	8903	5159	3744	11014	6509	4505	11980	6741	5239
Nowotwory złośliwe narządów oddechowych i klatki piersiowej (C30-C39)	8306	6414	1892	9215	6966	2249	9952	7674	2278
Nowotwory złośliwe kości i chrząstki stawowej (C40-C41)	250	148	102	203	110	93	277	157	120
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry (C43-C44)	2073	977	1096	2998	1354	1644	2411	1157	1254
Nowotwory złośliwe międzybłonna i tkanek miękkich (C45-C49)	638	331	307	636	334	302	657	373	284
Nowotwory złośliwe sutka (C50)	4411	32	4379	6169	37	6132	7476	34	7442
Nowotwory złośliwe żeńskich narządów płciowych (C51-C58)	5056	0	5056	5566	0	5566	6196	0	6196
Nowotwory złośliwe męskich narządów płciowych (C60-C63)	2027	2027	0	2172	2172	0	2853	2853	0
Nowotwory złośliwe układu moczowego (C64-C68)	4037	2934	1103	4924	3655	1269	5700	4343	1357
Nowotwory złośliwe oka,mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego(C69-C72)	1580	851	729	1730	927	803	1952	1059	893
Nowotwory złośliwe tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego (C73-C75)	979	189	790	1458	292	1166	1268	248	1020
Nowotwory złośliwe niedokładnie określone,wtórne o nieokreślonym umiejscowieniu (C76-C80)	1858	986	872	2057	1094	963	2067	1098	969
Nowotwory złośliwe tkanki limfatycznej ,krwiotwórczej i tkanek pokrewnych (C81-C96)	5660	3193	2467	6387	3627	2760	6687	3715	2972
Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień (C97)	29	16	13	39	24	15	20	17	3

Uwagi: liczba kobiet hospitalizowanych z powodu nowotworu złośliwego sutka w latach 2004 i 2005 jest zawyżona, ponieważ pacjentki przychodzące na cykle chemioterapii (C51) przyjmowane są z rozpoznaniem zasadniczym -nowotwór złośliwy sutka (C50)

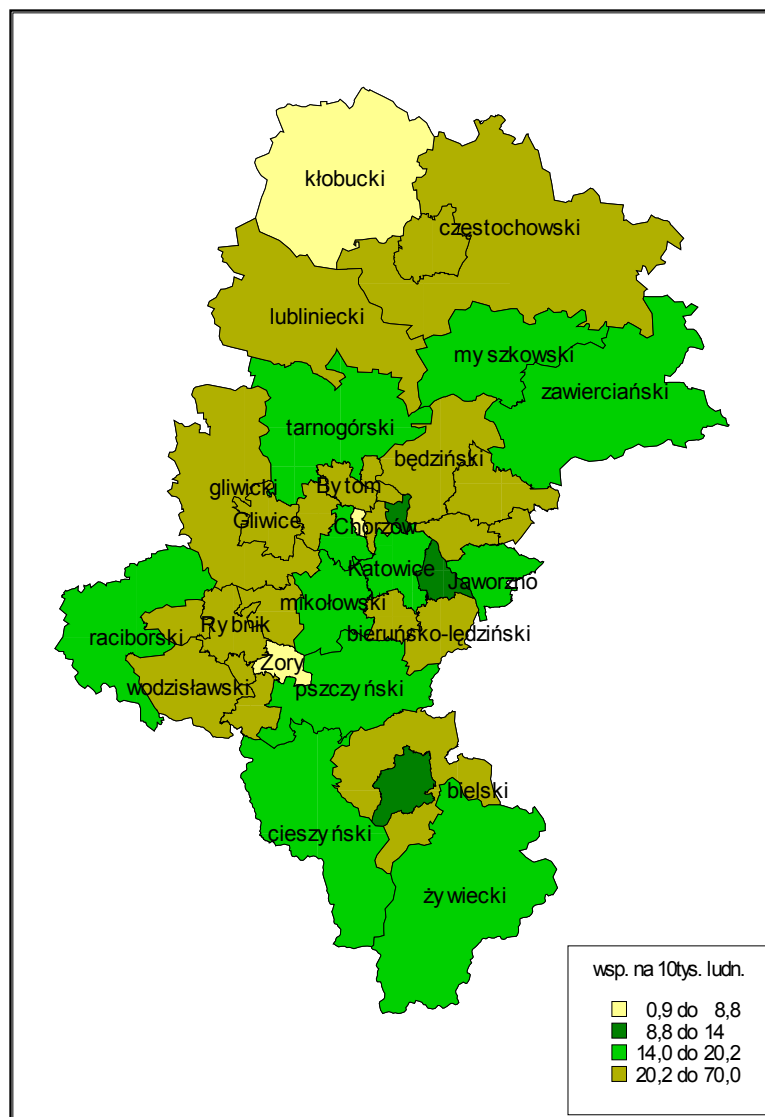
**MIESZKAŃCY WOJ.ŚLĄSKIEGO HOSPITALIZOWANI Z POWODU NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH (C00 - C97)
W SZPITALACH WOJ.ŚLĄSKIEGO W LATACH 2005**

Współczynnik na 10 tys. ludności

	2005	
Województwo śląskie	60547	129.2
Powiat Będziński	2142	141.5
Powiat Bielski	1818	121.0
Powiat Cieszyński	2452	143.5
Powiat Częstochowski	1762	131.8
Powiat Gliwicki	1079	93.7
Powiat Kłobucki	1160	136.8
Powiat Lubliniecki	781	101.8
Powiat Mikołowski	1168	128.6
Powiat Myszkowski	959	133.7
Powiat Pszczyński	1069	102.3
Powiat Raciborski	839	74.9
Powiat Rybnicki	665	90.5
Powiat Tarnogórski	1262	91.3
Powiat Bieruńsko-Lędziński	750	134.4
Powiat Wodzisławski	1845	118.9
Powiat Zawierciański	1498	120.4
Powiat Żywiecki	1673	111.9
M.Bielsko - Biała	2669	150.9
M.Bytom	2399	127.6
M.Chorzów	1606	140.0
M.Częstochowa	4137	167.6
M.Dąbrowa Górnicza	1686	129.6
M.Gliwice	2401	120.4
M.Jastrzębie Zdrój	1013	106.1
M.Jaworzno	1066	110.8
M.Katowice	6785	213.9
M.Mysłowice	1102	146.6
M.Piekary Śląskie	705	118.1
M.Ruda Śląska	1501	102.4
M.Rybnik	1404	99.2
M.Siemianowice Śląskie	1123	154.5
M.Sosnowiec	3281	145.2
M.Świętochłowice	783	141.5
M.Tychy	1552	118.3
M.Zabrze	2004	104.8
M.Żory	408	64.9

**DZIECI DO 18 LAT ZAMIESZKAŁE W WOJ.ŚLĄSKIM HOSPITALIZOWANE Z POWODU
NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH W SZPITALACH WOJ.ŚLĄSKIEGO W 2005 ROKU**
Współczynnik na 10 tys. ludności

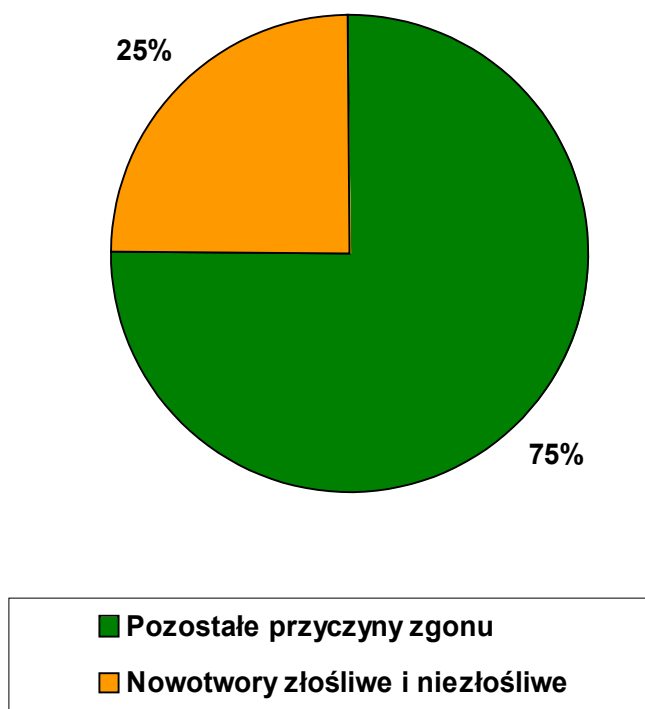

województwo śląskie	2005	
	2351	24.6
Powiat Będziński	71	26.8
Powiat Bielski	77	22.0
Powiat Cieszyński	71	18.1
Powiat Częstochowski	90	30.6
Powiat Gliwicki	125	51.4
Powiat Kłobucki	7	3.6
Powiat Lubliniecki	36	20.5
Powiat Mikołowski	35	17.5
Powiat Myszkowski	22	14.9
Powiat Pszczyński	53	20.1
Powiat Raciborski	42	17.5
Powiat Rybnicki	35	20.6
Powiat Tarnogórski	52	18.4
Powiat Bieruńsko-Lędziński	28	20.9
Powiat Wodzisławski	125	36.2
Powiat Zawierciański	34	14.0
Powiat Żywiecki	51	14.0
M.Bielsko - Biała	31	9.0
M.Bytom	150	40.7
M.Chorzów	63	28.4
M.Częstochowa	145	31.9
M.Dąbrowa Górnicza	66	29.2
M.Gliwice	131	36.0
M.Jastrzębie Zdrój	107	49.2
M.Jaworzno	29	14.8
M.Katowice	98	17.2
M.Mysłowice	19	12.0
M.Piekary Śląskie	38	32.6
M.Ruda Śląska	46	15.0
M.Rybnik	87	28.5
M.Siemianowice Śląskie	18	13.2
M.Sosnowiec	94	25.0
M.Świętochłowice	1	0.9
M.Tychy	76	30.3
M.Zabrze	193	50.1
M.Żory	5	3.8

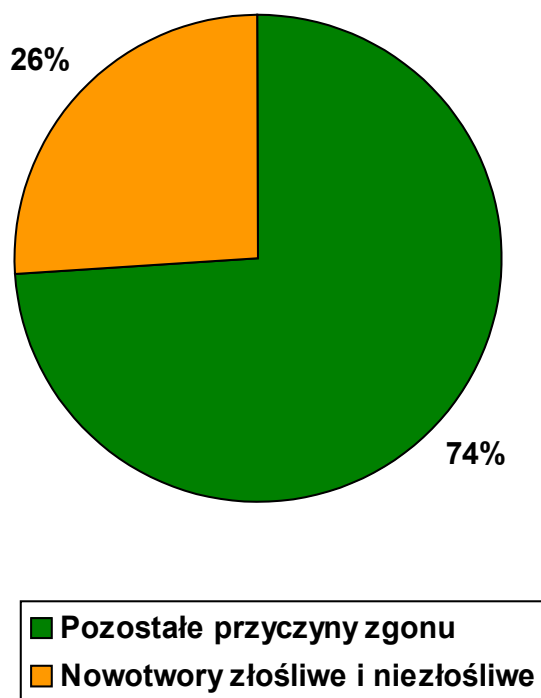
**NAJCZĘSTSZE PRZYCZYNY BEZPOŚREDNIE ZGONU Z GRUPY NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH (C00-C97)
REJESTROWANE U MIESZKAŃCÓW WOJ.ŚLĄSKIEGO W SZPITALACH WOJ.ŚLĄSKIEGO
W LATACH 2003 – 2005**

ZGONY W POLSCE W 2004 ROKU

ZGONY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2004 ROKU

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS.